

Dit charter steunt op de artikelen 263undecies, duodecies en terdecies van de nieuwe gemeentewet.

I. JURIDISCH KADER

Art. 263undecies.

De gemeenten staan in voor de interne controle op hun activiteiten.

Interne controle is het geheel van maatregelen en procedures die ontworpen zijn om een redelijke zekerheid te verschaffen over:

- 1° het bereiken van de doelstellingen;*
- 2° het naleven van de wetten en procedures;*
- 3° de beschikbaarheid van betrouwbare financiële en beheers informatie;*
- 4° het efficiënt en economisch gebruik van middelen;*
- 5° de bescherming van de activa;*
- 6° het voorkomen van fraude (Ord. 5.3.2009, B.S. 13.3.2009)].*

Art. 263duodecies.

Par. 1. - Het interne controlesysteem wordt vastgesteld door de gemeentesecretaris, na overleg met het directiecomité. Het algemene kader van het interne controlesysteem is onderworpen aan de goedkeuring van de gemeenteraad, op voorstel van het College.

Het interne controlesysteem bepaalt op welke wijze de interne controle wordt georganiseerd, met inbegrip van de te nemen controlemaatregelen en -procedures en de aanwijzing van de personeelsleden die ervoor verantwoordelijk zijn, en de rapporteringsverplichtingen van de personeelsleden die bij het interne controlesysteem betrokken zijn.

Par. 2. - Het interne controlesysteem beantwoordt minstens aan het principe van de scheiding van de functies van de gemeentesecretaris en de gemeenteontvanger waar mogelijk en is verenigbaar met de continuïteit van de werking van de gemeentelijke diensten (Ord. 5.3.2009, B.S. 13.3.2009)].

Art. 263terdecies.

Onverminderd de opdrachten inzake interne controle die krachtens deze wet of door de gemeenteraad aan andere organen of personeelsleden worden opgedragen, staat de gemeentesecretaris in voor de organisatie en de werking van het interne controlesysteem, onder het gezag van het College. Hij rapporteert daarover jaarlijks aan het college van burgemeester en schepenen en aan de gemeenteraad.

De gemeentesecretaris brengt het personeel op de hoogte van het interne controlesysteem, alsook van de wijzigingen ervan (Ord. 5.3.2009, B.S. 13.3.2009).

II. REFENTIEKADER

De Interne controle streeft naar deugdelijk bestuur en kwaliteitsbevordering in het administratie werk en houdt er met name de volgende principes op na :

- **Voorrang van het recht:** de gemeente past de wet en regelgeving in alle gelijkheid en in alle transparantie toe.
- **Transparantie:** de werking, de beslissingen en de besluitvorming van de gemeente staan tot op zekere hoogte onder toezicht van andere bevoegdheidsniveaus, van de burgermaatschappij en soms van externe instellingen of overheden.
- **Efficiëntie:** de gemeente ijvert voor kwaliteit, onder meer in de dienstverlening aan de burger.

- **Receptiviteit:** de gemeente heeft de nodige middelen en flexibiliteit om snel in te spelen op de veranderende samenleving, houdt rekening met de verwachtingen van de burgermaatschappij wanneer ze het algemeen belang bepalen en staat klaar om de rol van haar bestuur kritisch te bekijken.
- **Proactiviteit :** de gemeente is in staat om te anticiperen op de problemen die zich zullen voordoen, op basis van de beschikbare gegevens en de waargenomen trends, en een beleid uit te stippelen dat rekening houdt met de kostenevolutie en de te voorziene veranderingen (demografische, economische of ecologische,...).

De implementatie van het interne controlesysteem in onze gemeente moet gebaseerd zijn op de vijf elementen van de internationale "Coso - Intosai"-normen:

1. een efficiënte werkomgeving (organisatiemanagement);
2. redelijk risicobeheer;
3. een reeks controlemaatregelen om de risico's te beheersen en de gemeentelijke diensten draaiende te houden;
4. een informatiesysteem (de relevante informatie is al onder de knie) en een communicatiesysteem (het nieuwe idee over interne controle zelf communiceren, de cultuur en de verschillende richtlijnen voor de invoering ervan verspreiden en deze vervolgens in leven houden en laten groeien);
5. een monitoringsysteem, met name via het Directiecomité en het college (met mededeling van incidenten en de geboden oplossingen) en permanente evaluatie.

III. DOELSTELLINGEN

Interne controle is een activiteit die de gemeente in staat stelt om te controleren of haar taken onder controle zijn. Het doel is redelijke zekerheid te verkrijgen dat de juridische en politieke doelstellingen worden bereikt door op een doeltreffende, efficiënte en geïntegreerde wijze gebruik te maken van de middelen, met integratie van het risicobeheer.

De dienst Interne controle stelt te nemen maatregelen en procedures voor om een redelijke zekerheid te verschaffen (cf. art. 263undecies). Ze voert in de eerste plaats adviserende opdrachten uit die bedoeld zijn om de processen van bestuur, van risicobeheer en van het interne controlesystemen continu te verbeteren.

De dienst IC lijst de processen systematisch op omwille van een optimalisering van de interne procedures en structuren om zo operationele efficiëntie te bevorderen.

De dienst IC werkt open en loyaal met de diensten samen en zorgt voor een constructieve dialoog met de departementsdirecteurs voor en na elke missie.

De dienst evalueert processen en procedures binnen de gemeente, maar niet personen.

Door de internationale normen en de NGW te kruisen, worden aan de interne controle vier doelstellingen toegekend:

1. De realisatie van een **efficiënt werk om de gemeenschappelijke doelstellingen te bereiken**, d.w.z. dienstverlening aan de burger en tevredenheid inzake het algemeen belang.
2. Het **behoud van de goederen**, d.w.z. het behoud van onze onroerende goederen (gebouwen, openbaar en particulier eigendom van de gemeente) en meubilair (uitrusting, voertuigen, ...).
3. Het **verstrekken van relevante managementinformatie en relevante financiële informatie**; onverminderd de bevoegdheden van de gemeenteontvanger.
4. **Naleving van normen**, d.w.z. strikte naleving van de wet en ook van onze interne normen, goede praktijken, enz.

Interne controle is een **redelijke, progressieve, aan de realiteit aangepaste, positieve en geïntegreerde veiligheidsaanpak**. De implementatie van de interne controle binnen onze gemeente moet op deze verschillende punten gebaseerd zijn.

- **Een redelijke veiligheidsaanpak: efficiënt zijn.**

De interne controle biedt geen absolute garantie dat alles nu perfect zal verlopen in de gemeente. Met een intern controlesysteem creëert men geen **absolute veiligheid**, maar het opzetten van een systeem zal leiden tot een **redelijke controle**.

Redelijke veiligheid vloeit voort uit de beoordeling van de risico's van de gemeentelijke organisatie en uit de geplande beheersmaatregelen om deze risico's op een "aanvaardbaar" niveau te houden, door **efficiënt** te zijn, d.w.z. door te zoeken naar de beste "kosten/bureaucratie/proceslast" / "baten/risico's zo laag mogelijk". Het is immers niet nodig om controlesystemen te implementeren die zo omslachtig zijn dat ze meer kosten dan dat ze de organisatie ten goede komen (personeelskosten, bureaucratische kosten, ... voor een minimale verbetering van de processen) en die op zichzelf het risico van een verlamming van de administratie met zich meebrengen.

- **Een vooruitstrevende aanpak: niet alles willen, meteen en instemmen met de ontwikkeling ervan.**

De gemeente Watermaal-Bosvoorde gaat een proces in dat enkele jaren in beslag zal nemen. Het is beter om het systeem in de loop van de tijd uit te bouwen, uitgaande van de belangrijkste risico's die eerst moeten worden beheerst en vervolgens andere risico's te dekken.

Het is van essentieel belang om in dit systeem alle elementen op te nemen die nu al bijdragen tot het beheer van onze gemeente.

Het risicobeoordelingsproces is evolutief en continu. Risicoprofielen en bijbehorende controles moeten worden herzien en regelmatig worden herzien om ervoor te zorgen dat er adequaat en altijd doelgericht op deze risico's wordt gereageerd. Het interne controlesysteem is steeds in leven en in beweging, met bijvoorbeeld veranderingen, nieuwe missies, opportuniteiten, bedreigingen die een impact hebben op de gemeente.

- **Een aanpak die kan worden aangepast aan de realiteit:** realistisch blijven. Het is noodzakelijk om een systeem op te zetten dat aangepast is aan de gemeente volgens onze middelen (personeel, kosten, instrumenten en hiërarchische verantwoordelijkheid).

- **Een positieve benadering: de vooruitgang bevorderen.** Het is uiterst belangrijk voor het management en het College om te accepteren dat een agent een disfunctie meldt zonder te kijken naar wie de fout heeft, wie verantwoordelijk is.

Het identificeren van een storing maakt het mogelijk om de nodige maatregelen te nemen en leidt tot vooruitgang.

Het al te gedetailleerd zoeken naar fouten en aansprakelijkheid verstoort deze opsporing en dwingt de agenten om zichzelf te beschermen, niet langer te rapporteren en de algemene controle over de risico's van de gemeente sterk te schaden.

Het management zal duidelijke richtlijnen in deze richting moeten vaststellen door zowel de vertrouwenscultuur als de verantwoordingsplicht van de actoren te waarborgen.

- **Een geïntegreerde aanpak: integreer de controlecultuur in al onze activiteiten, in onze dagelijkse werkzaamheden.**

Interne controle is geen op zichzelf staande gebeurtenis, maar een reeks acties die van invloed zijn op alle activiteiten van de administratie. Het interne controlesysteem zal integraal deel uitmaken van de activiteiten van de gemeentelijke organisatie en zal vooral effectief zijn wanneer het geïntegreerd wordt in de infrastructuur en cultuur van onze gemeente.

V. WERKING

Het interne controlesysteem is compatibel en geïntegreerd in de continuïteit van de werking van de gemeentelijke diensten.

De Gemeentesecretaris is verantwoordelijk voor de organisatie en de werking van het interne controlesysteem, na overleg met het Directiecomité en in opdracht van het College van Burgemeester en Schepenen. Hij legt een jaarlijks actieplan ter goedkeuring voor aan het College van Burgemeester en Schepenen.

De gemeentesecretaris beslist over de jaarlijkse planning van de interne controleopdrachten, die gebaseerd is op een risicoanalyse en rekening houdt met de behoeften die door het college van burgemeesters en schepenen, de Gemeenteontvanger en het Directiecomité zijn geformuleerd. In geval van een onvoorziene dringende missie stelt hij het Directiecomité op de hoogte en legt hij de wijzigingen van het jaarprogramma voor aan het College tijdens zijn volgende vergadering.

De interne controledienst staat onder rechtstreeks gezag van de Gemeentesecretaris.

De interne controledienst neemt geen operationele verantwoordelijkheid op zich: zij verleent bijstand om de controle op de activiteiten te verbeteren, maar oefent bij deze activiteiten geen gezag of verantwoordelijkheid uit. De aanbevelingen en adviezen mogen derhalve noch de hiërarchie, noch het personeel van de betrokken entiteiten van hun verantwoordelijkheden ontslaan.

De interne controledienst voert zijn taken uit zonder afbreuk te doen aan de objectiviteit, onpartijdigheid en eerlijkheid. Hij ontwikkelt een gezamenlijke aanpak. De bevindingen en aanbevelingen worden altijd ter kennis van de hoofden van de betrokken diensten gebracht voordat ze aan de gemeentesecretaris worden meegedeeld. Hij maakt elk kwartaal een update met de gemeentesecretaris over de voortgang van de missies.

In geval van geconstateerde niet-naleving, voor zover er mogelijk sprake is van een strafbaar feit, kennelijke fraude of ernstige onregelmatigheid, stelt de interne controledienst de gemeentesecretaris hiervan onmiddellijk in kennis, die alle nodige maatregelen neemt.

De gemeentesecretaris is verantwoordelijk voor de uitvoering van de aanbevelingen die tijdens de missies van de dienst Interne Controle worden gedaan. Hij brengt jaarlijks verslag uit over de opdrachten van de dienst aan het College van Burgemeester en Schepenen en aan de Gemeenteraad.

VI. WERKINGSSFEER

De opdrachten van de interne controlecoördinator worden uitgevoerd in overeenstemming met het jaarlijkse actieplan.

De interne controledienst beschikt over de nodige middelen om zijn opdrachten uit te voeren (permanente opleiding, aankoop van diverse software, human resources, enz.).

De interne controle heeft betrekking op alle departementen en diensten van de gemeente, haar activiteiten, processen of projecten op alle hiërarchische niveaus, met uitzondering van de diensten die onder de bevoegdheid van de Gemeenteontvanger vallen, zoals gedefinieerd in de NGW.

De interne controledienst heeft onbeperkte toegang tot alle functies, documenten, informatie en procedures die nodig zijn voor de vervulling van zijn taken, met uitzondering van die welke onder het beroepsgeheim vallen. Hij kan elk personeelslid, ongeacht zijn rang en functie, interviewen en elke vergadering bijwonen die verband houdt met de uitoefening van zijn functie of op verzoek van een lid van het Directiecomité voor strategische projecten/opdrachten. Alle medewerkers moeten bij de uitvoering van hun taken samenwerken met de Interne controledienst.

De Gemeenteraad:

- keurt het algemene kader van het interne controlesysteem goed;
- keurt het charter van de dienst Interne controle en latere herzieningen van dit charter goed;
- keurt het jaarlijks activiteitenverslag goed.

Het college van burgemeester en schepenen:

- keurt het jaarlijkse actieplan van de dienst goed;
- kan zich wenden tot de Gemeentesecretaris voor elke aangelegenheid die verband houdt met de taken die aan de Interne controledienst zijn toevertrouwd;
- keurt, op voorstel van de gemeentesecretaris, de uitvoering van de uitgebrachte aanbevelingen goed;
- wijst de externe consultants aan op wie de dienst Interne controle een beroep kan doen.

De gemeentesecretaris:

- beslist over het interne controlesysteem na overleg met het Directiecomité;
- stelt het jaarlijks actieplan voor aan het College;
- zorgt voor de organisatie en de werking van het interne controlesysteem onder het gezag van het College;
- zorgt voor de coördinatie en de planning van de opdrachten van de interne controledienst;
- oefent gezag uit over de interne controledienst;
- zorgt voor de uitvoering van de aanbevelingen in de interne-controleverslagen en de maatregelen die moeten worden genomen naar aanleiding van gemelde gevallen van non-conformiteit;
- informeert het personeel over het interne controlesysteem en de wijzigingen die daarin zijn aangebracht.
- rapporteert jaarlijks aan de gemeenteraad;

Het Directiecomité:

- stelt het opdrachtenpakket van de dienst Interne controle aan de gemeentesecretaris, voor;
- ziet toe op de transversale uitvoering van de aanbevelingen die na de vervulling van de opdrachten van de dienst werden aangenomen door het college, en sensibiliseert het personeel op het belang van de interne controle.

De interne controledienst:

- voert zijn opdrachten conform het goedgekeurde actieplan en de in dit charter vastgelegde principes uit;
- bereid ter attentie van de gemeentesecretaris voor:
 - de ontwerpen van jaarlijkse actieplannen;
 - een driemaandelijks samenvattend verslag over zijn activiteiten, met inbegrip van de richting en de reikwijdte van zijn activiteiten, het tijdschema voor de werkzaamheden en de voortgang bij de uitvoering van de aanbevelingen in zijn verslagen;
 - het ontwerp van het jaarlijkse activiteitenverslag;
- verricht specifieke taken op uitdrukkelijk verzoek van de gemeentesecretaris;
- ziet erop toe dat de uitgevoerde controles traceerbaar zijn;
- garandeert de vertrouwelijkheid van haar missie;
- is gebonden aan een strikte geheimhoudingsplicht en discretie. De brongegevens hiervan zijn naar behoren beschermd.

Gemeentelijk personeel:

- Elke medewerker draagt ook bij tot de interne controle. Interne controle is, expliciet of impliciet, de verantwoordelijkheid van elk individu. Alle medewerkers spelen een rol in de uitvoering van de interne controle en zijn verplicht om eventuele problemen bij de uitvoering van de activiteiten te melden, evenals eventuele schendingen van de gedragscode of het interne beleid van de organisatie. Hij kan ook suggesties doen aan de interne controledienst.

VIII. INWERKINGTREDING

Dit charter treedt in werking, met onmiddellijke ingang, na het dienstjaar van de toezichthoudende overheden.